

RADA VLÁDY PRO SENIORY A STÁRNUTÍ POPULACE

Z á p i s

ze 14. zasedání Rady vlády pro seniory a stárnutí populace konaného
dne 18. února 2011 od 10.00 hod.
v budově Ministerstva práce a sociálních věcí, zasedací místnost „klub“

Přítomni: dle presenční listiny

Program:

1. Zpráva o činnosti Rady v roce 2010 a Plán činnosti Rady v roce 2011
2. Evropský rok aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity 2012 – informace a diskuze k aktivitám realizovaným v rámci České republiky
3. Usnesení vlády České republiky ze dne 12. července 2010 č. 536 k Doporučení Rady vlády pro seniory a stárnutí populace k přijetí opatření v oblasti podpory rozvoje a implementace technologií a služeb asistovaného života pro seniory – informace o aktuálním stavu plnění usnesení
4. Analýza a prognóza potřeb poskytování sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením – seznámení s výstupy výzkumu
5. Různé

Jednání Rady zahájil její předseda Dr. Ing. Jaromír Drábek, ministr práce a sociálních věcí, který pronesl úvodní slovo a přivítal nové členy Rady.

Za hlavní problémy a otázky, které je nutné v současné době řešit, Dr. Ing. Drábek označil postavení starších lidí na trhu práce, vytváření nových příležitostí pro celoživotní učení a vzdělávání, reformu systému důchodového pojištění a vytvoření podmínek pro jeho udržitelnost, odpovídající zdravotní a sociální služby, rozvíjení mezigeneračních vztahů a solidarity, zajištění odpovídajícího bydlení, dopravy a obecně veřejných služeb a prostředí a řešení diskriminace na základě věku a vnímání starších lidí ve společnosti. V další části svého projevu Dr. Ing. Drábek vyzdvihl roli sociálních partnerů, zástupců samosprávy, občanské a odborné veřejnosti, zdravotních pojišťoven a dalších subjektů, které mohou k řešení seniorské problematiky významným způsobem přispět. Na závěr svého příspěvku Dr. Ing. Drábek připomněl, že stárnutí populace lze považovat za proces, který je podmíněn řadou úspěchů v rozvoji vědy a společnosti. Jednou z výzev pro tuto Radu je poukázat na roli a potenciál starších lidí, na jejich přínos rodině a společnosti, a umožnit jim širší zapojení do společnosti, ať už formou pracovních či jiných aktivit, např. dobrovolnictví. Následně předal řízení 14. zasedání Rady jejímu místopředsedovi Ing. Davidu Kafkovi, náměstkovi ministra práce a sociálních věcí pro sociální a rodinnou politiku.

K programu 14. zasedání Rady byly uplatněny návrhy na jeho rozšíření. Doc. MUDr. Iva Holmerová, Ph.D., ředitelka Gerontologického centra, navrhla program rozšířit o informaci o postupech práce na přípravě zpracování koncepce řešení problematiky Alzheimerovy choroby a obdobných onemocnění v České republice a o stavu přípravy legislativy k dlouhodobé péči. Mgr. Jan Lorman, ředitel o. s. Život90, navrhl program doplnit o informaci o přípravě 11. globální konference Mezinárodní federace pro stárnutí,

kteřá se bude konat v roce 2012 v Praze. Místopředseda Rady Ing. Kafka navrhl zařadit výše zmíněná doplnění programu Rady do bodu Různě. Poté s navrženými body programu všichni členové Rady souhlasili.

ad 1) Zpráva o činnosti Rady v roce 2010 a Plán činnosti Rady v roce 2011

Ing. Kafka zahájil projednávání bodu 1. Členové dostali návrh Zprávy o činnosti Rady v elektronické podobě a měli si jí prostudovat. Ing. Kafka vyzval členy, kteří zprávu neobdrželi, aby nahlásili správné znění kontaktu na elektronickou poštu.

JUDr. Štefan Čulík, vedoucí sekretariátu Rady uvedl, že Zpráva se předkládá v rámci plnění bodu II. 2. usnesení vlády České republiky ze dne 20. února 2002 č. 175 k Rozboru poradních a pracovních orgánů vlády a to dle závazné osnovy. Vyzval členy Rady k diskuzi, jelikož se musí Zpráva schválit na tomto zasedání, aby mohla být do konce května předložena do vlády k projednání.

Diskuzi v rámci prvního bodu zahájil RSDr. Zdeněk Pernes, předseda Rady seniorů ČR, který navrhl rozšířit Zprávu o činnosti za rok 2010 o informaci, že na 12. zasedání Rady byl projednáván stav přípravy dotačního programu pro obce určeného na vyrovnání rozdílů v nájemním bydlení osob v seniorském věku obývajících nájemní byty s deregulovaným nájmem. Druhým jeho návrhem bylo rozšíření Zprávy o činnosti za rok 2010 o schválení návrhu na 13. zasedání Rady na zřízení dotačního programu „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských organizací s celostátní působností“, který má začít platit od roku 2011. RSDr. Pernes také požádal o aktualizovaný seznam členů Rady, jelikož došlo k mnoha změnám. Dále navrhl v Plánu činnosti Rady v roce 2011 projednávat i nadcházející změny v sociální oblasti jakou je například penzijní reforma. Mgr. Taťána Nersesjan, radní Zlínského kraje, se připojila s žádostí do Plánu činnosti Rady zařadit i změny v připravované legislativě.

Mgr. Nersesjan dále požádala o informaci o existujících pracovních skupinách a o možnostech zapojení se do nich. JUDr. Čulík informoval, že pracovní skupiny jsou otevřené a každý z členů Rady se do nich může zapojit. Dále konstatoval v návaznosti na žádost RSDr. Pernese, že aktualizovaný seznam členů bude rozeslán všem členům v elektronické podobě.

V diskuzi pokračoval Mgr. Lorman, který navrhl rozšířit plán činnosti Rady na rok 2011 o projednávání návrhu reformy sociálních služeb, kterou považuje za velmi důležitou vzhledem k nemalému dopadu na seniory. Ing. Kafka konstatoval, že do programu 15. zasedání Rady bude zařazen bod o postupu tvorby zákona o dlouhodobé péči v návaznosti na zákon o sociálních službách.

Ing. Oldřich Pospíšil, předseda Svazu důchodců ČR, požadoval rozšířit Plán činnosti Rady v roce 2011 o připravované dotace vztahující se k seniorům vzhledem ke skutečnosti, že se bude připravovat rozpočtový rámec EU na rok 2014 až 2020. Ing. Jiří Vačkář, vrchní ředitel pro regionální politiku (Ministerstvo pro místní rozvoj), upozornil na fakt, že rozpočtový rámec se teprve začíná připravovat, tudíž v době konání 15. zasedání Rady nebude možné k němu podat mnoho konkrétních informací a navrhl tento bod zařadit na pozdější termín. Ing. Kafka se dotázal, zda všichni členové souhlasí se zařazením informace o přípravách rozpočtového rámce EU na rok 2014 až 2020. Všichni členové souhlasili.

Mgr. Lorman požádal o zařazení průběžné informace o plnění Evropského roku 2011, který byl vyhlášen Evropským rokem dobrovolnictví, a které má v gesci Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Mgr. Lorman upozornil, že MŠMT nevyhlásilo v rámci tohoto Evropského roku žádné dotační programy pro seniory, ačkoliv se téma dobrovolnictví významně týká právě skupiny seniorů, u kterých existuje velký potenciál v zapojení se do dobrovolnické činnosti. Ing. Kafka konstatoval, že MŠMT by mělo sdělit svůj postoj k otázce seniorů a dobrovolnictví. Informace o plnění EY 2011 by měla být k dispozici na 15. zasedání Rady.

Závěr:

Rada schválila zapracování navrhovaných změn do Zprávy o činnosti Rady v roce 2010 a Plánu činnosti Rady v roce 2011 (23 – ANO/ 0 – NE/ 0 – Z).

Ad 2) Evropský rok aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity 2012 (dále jen „EY 2012“) – informace a diskuze k aktivitám realizovaným v rámci České republiky

Ing. Kafka stručně uvedl obsah projednávání tohoto bodu, kdy informoval o nadcházejícím druhém setkání národních koordinátorů a požádal JUDr. Čulíka o informaci k EY 2012. JUDr. Čulík zmínil specifikum současného pojetí EY 2012. Konstatoval, že dosavadní praxí bylo vyčlenění zvláštních finančních prostředků na financování aktivit daného evropského roku v rámci rozpočtu EU, které byly rozděleny na pokrytí nákladů na aktivity na úrovni EU a na aktivity financované na národní úrovni. Rok 2012 je specifický především tím, že finanční prostředky budou v rozpočtu EU vyčleněny pouze na aktivity realizované na evropské úrovni. Aktivity realizované na národní úrovni mají být financovány pouze v rámci národních rozpočtů. V návrhu k EY 2012 se zatím předpokládá alokování prostředků v rozpočtu EU ve výši mezi 2 až 4 mil. euro. JUDr. Čulík dále v rámci tohoto bodu navrhl zamyslet se nad tím, jaké aktivity by členové za stávajících podmínek chtěli realizovat a zároveň, jaké jsou možnosti financování těchto aktivit z národních zdrojů. Ing. Kafka následně zahájil diskuzi k tomuto bodu.

Mgr. Lorman připomněl, že v Národním programu přípravy na stárnutí se jedna kapitola přímo věnuje aktivnímu stárnutí. Jsou v ní popsána konkrétní témata týkající se aktivního stárnutí. Mgr. Lorman dále uvedl, že osobně považuje za důležitou otázku podpory života seniorů v komunitě a rozvoj dobrovolnictví pro seniory. Zároveň navrhl stanovení termínu, do kterého členové Rady budou moci předkládat návrhy aktivit k EY 2012.

Mgr. Nersesjan upozornila na důležitost práce s veřejným míněním. K tomu se připojila i doc. Holmerová, která zmínila význam spolupráce s veřejnoprávní TV a jejím prostřednictvím ovlivňování veřejného mínění. Zároveň poukázala na možnost financování aktivit k EY 2012 z již existujících prostředků, jako jsou například fondy prevence.

Dr. Ing. Drábek souhlasil s důležitostí spolupracovat s veřejnoprávními TV. Zároveň však upozornil, že ačkoliv se jedná o veřejnoprávní subjekt, stát nemůže do jejich činnosti výrazně zasahovat. Dr. Ing. Drábek se následně omluvil ze 14. zasedání Rady z důvodu plnění dalších pracovních povinností.

JUDr. Čulík informoval o dobrých zkušenostech s Evropským rokem boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení s tiskem MF Dnes a s Českou televizí. Zároveň zdůraznil, že média by měla sehrát důležitou roli i v Evropském roce aktivního stárnutí, a to především v oblastech osvěty a ve vysílání debat a diskuzí na toto téma.

Ing. Kafka navrhl společné setkání jednotlivých pracovních skupin, v rámci nichž by mohly být diskutovány podněty k Evropskému roku aktivního stárnutí a navrženy konkrétní aktivity, které by se v rámci tohoto roku mohly uskutečnit.

JUDr. Čulík navázal, že Sekretariát Rady může pracovním skupinám k práci na aktivitách k EY 2012 poskytnout administrativní podporu a poslat jim užitečné informace. Vlastní práce už závisí pouze na pracovních skupinách samotných.

Ing. Kafka zopakoval, že by se měly sejít všechny pracovní skupiny, shromáždit nápady k EY 2012 a předložit je k projednání na červnovém 15. zasedání Rady. V návaznosti na to, JUDr. Čulík navrhl, aby vedoucí jednotlivých pracovních skupin konsolidovali činnost svých skupin a o výsledcích informovali Radu na jejím červnovém zasedání.

Závěr:

Členové Rady souhlasili s prodiskutováním konkrétních aktivit k EY 2012 v rámci jednotlivých pracovních skupin a s informováním o výsledcích na červnovém (15. zasedání Rady)

ad 3) Usnesení vlády České republiky ze dne 12. července 2010 č. 536 k Doporučení Rady vlády pro seniory a stárnutí populace k přijetí opatření v oblasti podpory rozvoje a implementace technologií a služeb asistovaného života pro seniory – informace o aktuálním stavu plnění usnesení

Ing. Kafka požádal JUDr. Čulíka, aby stručně představil plnění usnesení vlády ČR k Doporučení Rady k přijetí opatření v oblasti podpory rozvoje a implementace technologií a služeb asistovaného života pro seniory.

JUDr. Čulík stručně zmínil historii plnění usnesení, kdy původně měla být koncepce rozvoje technologií a služeb asistovaného života pro seniory zpracována do 31. prosince 2010. Vláda současně uložila ministru práce a sociálních věcí ve spolupráci s ministrem vnitra vyhodnotit možnost zapojení České republiky do programů rozvoje technologií a služeb asistovaného života Evropské unie. Za účelem získání informací o podmínkách a možnostech zapojení ČR do programu Ambient Assisted Living – AAL 169 (dále jen AAL), byla podána oficiální žádost o poskytnutí podrobných informací o podmínkách zapojení do programu. Podmínkou získání podrobných informací k zapojení do programu AAL bylo vyjádření oficiálního zájmu ČR o zapojení programu AAL prostřednictvím formálního dopisu, což ČR učinila. Na oficiální dopis se jí zatím nedostalo žádné odpovědi. Nejen z tohoto důvodu byl předseda vlády požádán o prodloužení termínu k plnění usnesení č. 536 a to na červen 2011. Dále JUDr. Čulík informoval o současném stavu plnění, kdy vznikla užší pracovní skupina složená ze zástupců Ministerstva průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“), ministerstva vnitra (dále jen „MV“), Ministerstva zdravotnictví (dále jen „MZ“) a Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“), která se poprvé sešla dne 7. února 2011. Zástupci jednotlivých ministerstev představily současné priority resortů týkající se tématu informačních technologií pro seniory. JUDr. Čulík dále zmínil navázání spolupráce s MV při zvažování do zapojení zahraničních programů a dále informoval o Státní politice v elektronických komunikacích – Digitální Česko, které vláda schválila dne 19. ledna 2011 usnesením č. 50. Realizace plnění může mít i pozitivní dopad na skupinu seniorů. JUDr. Čulík dále sdělil, že do užší pracovní skupiny bude přizván také Mgr. Lorman.

PhDr. Eva Ferrarová, Ph.D., zástupkyně za MV, informovala o možnosti zapojení se i do dalších programů jakým je například Assistive Technology For All, a tím urychlit práci

skupiny. JUDr. Čulík reagoval, že s tímto je samozřejmě počítáno, a že o výsledcích návrhu koncepce bude Rada informována na svém červnovém zasedání.

Mgr. Lorman poděkoval za pozvání do užší pracovní skupiny, kterého se rád zúčastní. Zároveň navrhl, aby v plnění usnesení byly zohledněny i národní programy, a aby byl návrh koncepce předložen na červnovém zasedání Rady k projednání. Ing. Kafka upozornil, že v červnu již musí být návrh koncepce zpracovaný, tudíž nebude prostor pro projednávání v rámci Rady, ale může být předložen Radě k informaci.

Závěr:

Rada vzala na vědomí informaci o plnění Usnesení č. 536 a souhlasila s předložením hotového návrhu koncepce na jejím 15. zasedání.

ad 5) Různé

Ing. Kafka navrhl přehození bodu 4 a bodu 5 programu 14. zasedání Rady z důvodu aktuální nepřítomnosti doc. Ing. Ladislava Průši, CSc., ředitele Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, který byl pozván za účelem představení výsledků výzkumu „Analýza a prognóza potřeb poskytování sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením“, na pozdější hodinu. Ing. Kafka zároveň konstatoval, že v bodu Různé se objevila některá důležitá témata k projednání. Všichni členové Rady souhlasili s prohozením bodu 4 a 5 programu.

Ing. Kafka uvedl první návrh k projednávání, kterým bylo informování o postupech práce na zpracování návrhu koncepce řešení problematiky Alzheimerovi choroby a obdobných onemocněních v ČR.

JUDr. Čulík k tomuto bodu poznamenal, že gestorem je MZ a že za MPSV byla pověřena Mgr. Monika Válková, poradkyně ministra práce a sociálních věcí.

Ing. Kafka požádal doc. Holmerovou, aby informovala ostatní členy vlády o dosavadních aktivitách.

Doc. Holmerová informovala o provedení analýzy současného stavu řešení Alzheimerovi choroby a evropských dokumentů, které se k tomuto tématu vztahují.

Mgr. Irena Köhlerová, MBA, zástupkyně za MZ potvrdila, že setkání s Mgr. Válkovou za MPSV proběhlo a že je naplánované i další setkání na příští týden.

Mgr. Válková informovala o tom, že se úkolu zhostilo nejprve MPSV v rámci panelu dlouhodobé péče a následně se připojila i doc. Holmerová. Doc. Holmerová upozornila, že byly stanoveny čtyři resorty, které se tzv. „Plánem Alzheimer“ mají zabývat. K tomu JUDr. Čulík poznamenal, že gestorem MZ, tudíž by se mělo zhostit vedoucí role v řešení koncepce a vyzvat další resorty ke spolupráci. Doc. Holmerová konstatovala, že by ráda požádala o podporu všechny členy Rady a MPSV, aby mohl „Plán Alzheimer“ skutečně vzniknout.

Debatu uzavřel Ing. Kafka, který ujistil doc. Holmerovou, že všichni členové Rady oceňují a podporují úsilí věnované zpracování návrhu koncepce řešení problematiky Alzheimerovi choroby a obdobných onemocnění.

Ing. Kafka požádal Mgr. Válkovou, aby stručně představila stav přípravy prací k dlouhodobé péči. Mgr. Válková informovala, že do konce března musí být připraven věcný záměr zákona k dlouhodobé péči. V rámci plnění vznikly čtyři pracovní skupiny, které se věnují jednotlivým aspektům dlouhodobé péče, tj. oblasti financování, oblasti

analýzy potenciálních uživatelů, oblasti analýzy zdravotních služeb a kritériím hodnocení poskytovatelů služeb dlouhodobé péče. V současnosti jsou práce jednotlivých skupin v dokončovací fázi.

Ing. Kafka informoval o tom, že v roce 2013 by měl dle předpokladů nabýt účinnosti zákon o koordinaci rehabilitace osob se zdravotním postižením a dále dále dokončen rozvoj koncepce paliativní péče, která by měla dostat jednotný rámec. MUDr. Gríša Vodička, zástupce za ředitele VZP ČR, upozornil na problém, že paliativní péče je hrazena ze zdravotního pojištění a uvedl, že by se měla paliativní péče vyčlenit zvlášť. Zároveň upozornil na problém, kdy původní návrh počítal s vyčleněním dlouhodobé residenční péče, ale v současnosti by měla být tímto systémem hrazena i péče ambulantní. Ing. Kafka souhlasil s tím, že se musí nejednoznačné pojmy objasnit a upravit také v dalších zákonech, kterých se dlouhodobá péče týká. PhDr. Pavel Čáslava, zástupce Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku Senátu PČR, upozornil na celoevropský trend, kdy dlouhodobá péče zahrnuje i komunitní péči, která je také definována v zákoně.

MUDr. Vodička upozornil, že v zahraničí je jiná situace, jelikož většinou jednotlivé státy mají sjednocený systém sociální i zdravotní péče.

Doc. Holmerová navrhla diferenciaci financování tak, aby vše neplynulo ze zdravotního pojištění, ale aby byla dlouhodobá péče rozdělena na čistě zdravotní a sociální zdravotní dlouhodobou péči.

Na závěr bodu 5 Mgr. Lorman informoval o přípravných pracích na globální konferenci IFA a poděkoval za podporu MPSV a pomoc při koordinaci. Sdělil, že globální konference bude zaměřena na pět hlavních témat, která stručně představil. Jedná se o oblast vzdělávání a podpory pracovního potenciálu seniorů, oblast zdraví, zdravého bydlení a prostředí, zneužívání starších osob a zlepšení mediálního obrazu ve stáří. Mgr. Lorman dále informoval o výši registračních poplatků, na které se snaží najít dotace pro účastníky konference z ČR.

ad 4) Analýza a prognóza potřeb poskytování sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením – seznámení s výstupy výzkumu

Ing. Kafka přivítal doc. Průšu a uvedl jeho presentaci, jejímž obsahem bylo seznámení s výstupy výzkumu „Analýza a prognóza potřeb poskytování sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením“.

Doc. Průša mimo jiné poukázal na rozdílnost vybavenosti jednotlivých regionů, kde vyšších hodnot vybavenosti dosahují okresy, ve kterých je „narušena“ původní struktura osídlení a v důsledku toho zde neexistují úzké rodinné svazky a dále oblasti v horských a podhorských regionech. Naopak nižší hodnoty vybavenosti jsou dosahovány zpravidla v okresech s vysokou mírou rodinné solidarity a v magistrátních městech. Doc. Průša upozornil, že v krajských střednědobých plánech sociálních služeb je věnována velmi nízká pozornost demografickým změnám. Ideálně by informace o demografickém vývoji měla obsahovat 1/3 plánu. Doc. Průša dále upozornil na výrazné zvýšení počtu osob, které budou v následujících desetiletích odkázány na pomoc druhé osoby. Také náklady na sociální služby se dle závěrů výzkumu stále zvyšují, kdy k nejvýraznějšímu navýšení došlo v souvislosti se zavedením příspěvku na péči.

RSDr. Pernes upozornil na možnost využití osvědčených zahraničních zkušeností při řešení důsledků demografických změn.

Závěr:

Ing. Kafka poděkoval za prezentaci doc. Průšovi a ukončil 14. zasedání Rady vlády pro seniory a stárnutí populace.

Zapsala: Mgr. Lenka Bočková

Schválil: Ing. David Kafka, místopředseda Rady

